

Sygn. akt X GC 404/18

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 13 czerwca 2019 r.

Sąd Okręgowy w Gliwicach X Wydział Gospodarczy

w składzie:

Przewodniczący:	SSO Leszek Guza
Protokolant:	Karolina Dudziak

po rozpoznaniu w dniu 30 maja 2019 r. na rozprawie sprawy

z powództwa: G. B., (...)(...) w V. di V. (Włochy), V. (...)(...) w B. (Włochy)

przeciwko: D. M. (1)

o wyłączenie wspólnika ze spółki

- 1) oddała powództwo;
- 2) odstępuje od obciążania powodów kosztami procesu poniesionymi przez pozwanego.

SSO Leszek Guza

Sygn. akt X GC 404/18

UZASADNIENIE

Powodowie G. B., V. (...)(...) w B. we W. (dalej: V.) oraz (...)(...) w V. di V. we W. (dalej: (...)) wnieśli o wyłączenie pozwanego wspólnika D. M. (1) ze spółki z ograniczoną odpowiedzialnością działającej pod firmą: (...) spółka z ograniczoną odpowiedzialnością w J. (dalej: (...)) oraz zasądzenie od pozwanego na rzecz powodów kosztów procesu wg norm przepisanych.

W uzasadnieniu wskazali, iż wraz z pozwanym są wspólnikami spółki działającej pod firmą (...). D. M. (1) dysponuje 252 udziałami o łącznej wysokości 12.600,00 zł (30% udziałów), B. G. dysponuje 126 udziałami o łącznej wysokości 6.300,00 zł (15% udziałów), V. (...) dysponuje 126 udziałami o łącznej wysokości 6.300,00 zł (15% udziałów), (...) dysponuje 336 udziałami o łącznej wysokości 16.800,00 zł (40% udziałów).

Łącznie powodowie dysponują 70% udziałów w spółce (...).

W 2015r., uzyskała zezwolenie na prowadzenie działalności gospodarczej na terenie (...). Do tej pory przeważająca większość inwestycji została sfinansowana z pożyczek powodów ad. 1 ad 2, z tego źródła finansowane też były w dużej mierze bieżące wydatki.

W celu dalszej działalności inwestycyjnej spółki jak i spełnienie wymogów zezwolenia wymagane jest dokapitalizowanie, poprzez podwyższenie kapitału spółki, co zresztą zostało przewidziane w umowie spółki.

Jak wskazali powodowie, pozwany nie wyraża zgody na zwiększenie kapitału spółki.

Zgodnie z umową spółki uchwały Zgromadzenia Wspólników zapadają zwykłą większością głosów i są ważne jeśli podjęto je na Zgromadzeniu, w obecności wspólników reprezentujących łącznie $\frac{3}{4}$ części kapitału zakładowego, chyba że k.s.h. przewiduje bardziej rygorystyczne wymogi.

Powodowie nie posiadają łącznie $\frac{3}{4}$ kapitału zakładowego a pozwany uniemożliwia podejmowanie uchwał, wyraża on hipotetyczną chęć odsprzedaży przysługujących mu udziałów w cenie 600,00 zł za jeden, gdy zgodnie z umową spółki kapitał zakładowy spółki wynosi 42.000,00 zł oraz dzieli się na 840 równych udziałów po 50,00 zł każdy.

W związku z tym powodowie nie są zainteresowani kupnem udziałów. Pozwany nie stawia się na Zgromadzenia Wspólników, pomimo prawidłowego zawiadomienia co uniemożliwia podejmowanie jakichkolwiek uchwał. Zdaniem powodów postawa pozwanego uniemożliwiła współdziałanie dla dobra spółki, zachwiała zaufanie jego wspólników. W ocenie powodów zaszyły ważne przyczyny uzasadniające wyłączenie wspólnika D. M. (2) ze spółki (...), utracili oni zaufanie do wspólnika, który świadomie paraliżuje działania spółki, ponadto jego działanie uniemożliwia realizację celów spółki.

W odpowiedzi na pozew z dnia 19 września 2018 roku pozwany wniósł o oddalenie powództwa oraz zasądzenie od powodów solidarnie na jego rzecz kosztów procesu, zastępstwa procesowego według norm przepisanych.

Pozwany podniósł, iż faktycznie wraz z powodami jest (...) spółki (...), ponadto przyznał iż, zezwolenie na prowadzenie działalności gospodarczej na terenie (...) obejmuje poniesienie kosztów inwestycyjnych przez spółkę.

Równocześnie zaprzeczył aby jego działania miały na celu działania na niekorzyść spółki, w związku z tym, że nie jest osobą zamożną podwyższenie kapitału zakładowego spółki jest ponad jego możliwości finansowe. Wskazał, że wspólnicy działali wbrew uzgodnieniom jakie poczyniono w momencie powstawania spółki, co do sposobu jej finansowania. Zgodnie z ustaleniami przez początkowy okres spółka miała być finansowana ze środków pochodzących od spółki ad. 1 i ad. 2, pozwany natomiast dysponował znajomością i doświadczeniem w branży, stałym pobytem w miejscu działalności spółki oraz znajomością języka polskiego. W zawiązaniu spółki brał czynny udział także brat pozwanego, T. M., który to od lat działa w branży obrotu złomem.

Pozwany wyłonił najkorzystniejsze ekonomicznie miejsce do prowadzenia działalności, uczestniczył w spotkaniach przedstawicieli stref ekonomicznych co wpłynęło na umieszczenie go w składzie pierwszego zarządu spółki. Poinformował on przyszłych wspólników, że prowadzenie działalności w (...) będzie wiązało się z dużymi nakładami finansowymi, zaciągnięciem konkretnych zobowiązań w umowie ze (...) jak również poniesieniem wstępnych nakładów w celu uzyskania zysków z obrotu złomem metali kolorowych.

Kwestia ta dla powodów nie była większym problemem czy przeszkodą w zawiązaniu spółki, jak i ustaleniu proporcji udziałów, jak w umowie, powiązanych z bezwzględną wymaganą większością głosów w celu powzięcia jakiejkolwiek uchwały na zgromadzeniu.

Zapis ten miał być gwarancją dla pozwanego, jako wspólnika o słabszej pozycji, zabezpieczającą przed działaniami reszty wspólników, gwarantem stałości siły głosu jako zasadniczy element postanowienia o wstąpieniu do spółki.

Taki sposób zabezpieczenia interesów wspólnika jest zgodny z prawem i często stosowany. Jak wspomniał pozwany jego celem nie jest działanie na szkodę firmy i nie odmawia on udziału w zgromadzeniach za wyjątkiem tych, które mają dotyczyć zwiększenia kapitału zakładowego gdyż nie jest to w jego interesie, ponadto prędzej czy później nie miałby realnego wpływu na poczynania wspólników, poprzez posiadanie proporcjonalnie coraz mniejszej liczby udziałów bądź zostałby ostatecznie wyłączony ze spółki właśnie z tego powodu, że nie realizuje wobec niej podstawowego obowiązku jakim jest pokrycia swojego udziału w kapitale. Sytuacja zaczęła się zaostrzać w momencie kiedy pozwany przedstawił ofertę zakupu dużej ilości złomu, co wymagało doinwestowania na co wspólnicy nie byli chętni. W chwili kiedy zdali sobie sprawę z tego, że będzie to intratny zakup zaczęli naciskać na pozwanego aby również wspomógł

inwestycję albo zbył na ich rzecz swoje udziały. Biorąc pod uwagę nakład pracy jaki pozwany włożył w rozwój firmy i cenę wykupu udziałów jaką proponowali wspólnicy oraz przyszłe zyski, nie zgodził się na ich propozycję gdyż była ona niewspółmierna do wartości udziałów w tamtym czasie. Pozwany zaznaczył, iż ograniczył swoją aktywność do minimum tak więc nie jest zasadne twierdzenie, że dochodzi do konfliktów pomiędzy nim a wspólnikami, jednocześnie deklaruje chęć udziału w zgromadzeniach w celu sprawnego działania firmy poza zgromadzeniami dotyczącymi zwiększenia kapitału zakładowego. Podniósł pozwany również, że spółka, która zaczyna mieć ugruntowaną pozycję na rynku może starać się o różnego rodzaju dofinansowania nie konieczne podwyższając kapitał zakładowy.

Dnia 3 grudnia 2018 roku powodowie wnieśli odpowiedź na pismo pozwanego z dnia 19 września 2018 w którym podtrzymali swoje żądania, jednocześnie zaprzeczając twierdzeniom pozwanego. Zaznaczyli, że przed powstaniem spółki nikt nie miał wiadomości o stanie majątkowym pozwanego, nie prawdą miało być też to, że finansowanie spółki miało się odbywać ze środków spółki ad. 1 czy ad. 2 oraz wskazali, iż przystępując do spółki pozwany wiedział o możliwości podwyższenia kapitału zakładowego Spółki do 5 000 000,00 zł do dnia 31 grudnia.2020 roku, tak więc powinien zdawać sobie sprawę z następstw takiego zapisu. Nie jest ich zamiarem wyeliminowanie wspólnika a jedynie sprawne prowadzenie działalności w strefie ekonomicznej oraz wypełnianie związanych z tym zobowiązań czyli ponoszenie ciężaru rozwoju spółki. Podwyższenie kapitału zakładowego wiąże się z jej rozwojem, atrakcyjnością a przede wszystkim wiąże się z działalnością spółki kapitałowej. Wedle opinii powodów pozwany godzi w interesy spółki, ogranicza jej możliwości rozwojowe a jego działania są sprzeczne z jej interesem.

Sąd ustalił, co następuje:

Pozwany D. M. (3) oraz powodowie L. S.- działający w imieniu (...), G. S.- działający w imieniu V. B. G., zawiązali spółkę z ograniczoną odpowiedzialnością zwaną (...) z o.o. z siedzibą w J.. Przedmiotem jej działalności był min. odzysk surowców z materiałów segregowanych, sprzedaż hurtowa metali i rud metali, sprzedaż hurtowa odpadów i złomu.

Zgodnie z treścią umowy spółki zbycie lub zastawienie udziału wymaga dla swej ważności zgody Walnego Zgromadzenia. Wspólników w formie uchwały podjętej większością 51,00 % wszystkich głosów, przysługujących z umowy spółki. Walne Zgromadzenie Wspólników w uchwale zezwalającej na zbycie udziałów może wskazać ich nabywcę. Wspólnikom przysługuje pierwszeństwo nabycia zbywanych udziałów innego wspólnika, proporcjonalnie do ilości posiadanych udziałów. Wspólnik zamierzający skorzystać z prawa pierwszeństwa nabycia udziałów zbywanych przez innego wspólnika, zobowiązany jest złożyć zbywcy ofertę na piśmie, w której wskaże liczbę udziałów. Zezwolenie na zbycie lub zastawienie udziałów podjęte na podstawie uchwały Zgromadzenia Wspólników wydaje w formie pisemnej Zarząd spółki. Wspólnik, który zamierza zbyć swoje udziały, powinien zgłosić swój zamiar Zarządowi, co najmniej na 14 dni przed terminem Zgromadzenia Wspólników. Zbycie lub zastawienie udziałów następuje w formie pisemnej pod rygorem nieważności z podpisami notarialnie poświadczonymi. Wspólnicy mogą podjąć uchwałę w sprawie dopłat na pokrycie strat bilansowych spółki, które nie mogą przekroczyć wysokości równej 100% wartości nominalnej posiadanych przez wspólników udziałów. Dopłaty będą nakładane i uiszczane przez Wspólników proporcjonalnie do ich udziałów . Wysokość i terminy dopłat będą oznaczane w miarę potrzeby w drodze uchwały Zgromadzenia Wspólników pojętej zwykłą większością głosów. Jeżeli Wspólnik nie uiści dopłaty w przewidzianym terminie zobowiązany jest do zapłaty ustawowych odsetek . Ponadto Spółka może żądać naprawienia szkody spowodowanej zwłoką wspólnik.

Uchwały Zgromadzenia Wspólników zapadają zwykłą większością głosów i są ważne, jeżeli podjęto je na Zgromadzeniu, w którym uczestniczyli Wspólnicy reprezentujący co najmniej 3/4 części kapitału zakładowego, chyba że kodeks spółek handlowych przewiduje wymogi bardziej rygorystyczne .

Dnia 13 listopada 2015 r. przed notariuszem D. M. (4) w Kancelarii Notarialnej w J. odbyło się Nadzwyczajne Zgromadzenie Wspólników Spółki (...), otworzył je Pan D. M. (3), który jednogłośnie został wybrany Przewodniczącym Zgromadzenia i wybór ten przyjął. W Zgromadzeniu oprócz przewodniczącego udział wzięli również L. S., G. S., B. G. i J. B.- tłumacz języka włoskiego.

Dnia 13 listopada 2015 roku odbyło się Nadzwyczajne Zgromadzenie Wspólników Spółki (...), na którym podjęto uchwałę w sprawie podwyższenia kapitału zakładowego spółki poprzez utworzenie nowych udziałów. Na podstawie art. 257 § 1 i 2 Kodeksu Spółek Handlowych Nadzwyczajne Zgromadzenie Wspólników podwyższa kapitał zakładowy spółki z kwoty 5.000,00 zł do kwoty 42.000,00 zł to jest o kwotę 37.000,00 zł poprzez utworzenie 740 nowych udziałów o wartości po 50,00 zł każdy.

Zgodnie z takim podziałem: (...) w wysokości 336 udziałów, o łącznej wartości 16.800,00 zł, V. w wysokości 126 udziałów o łącznej wartości 6.300,00 zł, B. G. w wysokości 126 udziałów o łącznej wartości 6.300,00 zł oraz D. M. (1) w wysokości 152 udziały o łącznej wartości 7.600,00 zł. Nowe udziały uczestniczyć będą w podziale zysku od dnia zarejestrowania podwyższenia kapitału zakładowego w Krajowym Rejestrze Sądowym.

Kolejną uchwałą, przyjętą tegoż samego dnia zmieniono umowę spółki w następujący sposób kapitał zakładowy spółki wynosi 42.000,00 zł i dzieli się na 840 równych i niepodzielnych udziałów po 50,00 złotych każdy, do 31 grudnia 2020 roku może zostać podwyższony uchwałą Zgromadzenia Wspólników do wysokości 5.000.000,00 zł i nie będzie to stanowić zmiany umowy spółki.

(dowody: Akt notarialny – protokół z Nadzwyczajnego Zgromadzenia Wspólników- k. 37, Uchwała nr 1- k.38, Uchwała nr 2 - k 39, Umowa Spółki - k.41, Akt Notarialny- oświadczenie o przystąpieniu do spółki z o.o. oraz oświadczenie o objęciu udziałów - k.52, protokół z zeznań świadka T. M. nagranie rozprawy z dnia 6 grudnia 2018 r., protokół z stron nagranie rozprawy z dnia 6 grudnia 2018 r.)

Dnia 29 grudnia 2015 roku Spółka (...) otrzymała zezwolenie na prowadzenie działalności gospodarczej na terenie (...), rozumianej jako działalności produkcyjnej, handlowej i usługowej w zakresie odzysku surowców, surowców wtórnych w grupie 38.3 według PKWiU. Warunkiem prowadzenia niniejszej działalności miało być poniesienie na terenie strefy wydatków inwestycyjnych, w rozumieniu § 6 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 10 grudnia 2008 r, zwanego dalej Rozporządzeniem, o łącznej wartości co najmniej 5.166.500,00 zł w terminie do dnia 31 grudnia 2018 roku, zatrudnienie na terenie strefy co najmniej 9 nowych pracowników do dnia 31 grudnia 2021 roku, zakończenie inwestycji do dnia 31 grudnia 2018 roku oraz przestrzeganie regulaminu Strefy.

(dowód: zezwolenie nr 468 k. 26, k. 27, protokół z zeznań świadka T. M. nagranie rozprawy z dnia 6 grudnia 2018 r., protokół z stron nagranie rozprawy z dnia 6 grudnia 2018 r.)

Dnia 22 stycznia 2016 roku D. M. (1) jako pełnomocnik Spółki (...), podpisał deklarację długu zgodnie z którą, spółka (...) jest dłużnikiem firmy (...), na kwotę 400.000,00 Euro (czterysta tysięcy), którą otrzymała przelewem na własne konto. Kwota ta została pożyczona przez (...) dla (...) jako wspólnikowi, w celu umożliwienia polskiej spółce nabycia gruntów w J., gdzie zostanie wybudowana nowa siedziba polskiej spółki, jako że obecnie, polska spółka nie posiada środków finansowych, aby móc zakończyć swój program inwestycyjny. Zgodnie z brzmieniem ww. deklaracji pożyczka zostanie zwrócona w ciągu dwunastu miesięcy, bez dalszej potrzeby żądań od strony (...). Na kwocie pożyczonej urosną interesy według stopy (...) 6M plus spread o wysokości 2,5% (dwa i pół) i będą obliczane z przesunięciem na koniec dwunastu miesięcy.

Następnie 09 czerwca 2016 roku została podpisana kolejna deklaracja długu i udzielona pożyczka na kwotę 200.000,00 Euro na tych samych zasadach, jednak już bez określenia celu jej przeznaczenia, 10 listopada 2016 roku kolejna na kwotę 200.000,00 Euro, 27 stycznia 2017 roku następna na kwotę 200.000,00 Euro, 14 lutego 2017 roku na kwotę 300.000,00 Euro, 04 maja 2017 roku na kwotę 300.000,00 Euro oraz 05 września 2017 roku na kwotę 200.000,00 Euro.

(dowody: deklaracja długu z dnia 22.01.2016r. - k. 29, deklaracja długu z dnia 09.06.2016 r. - k. 30, deklaracja długu z dnia 10.11.2016 r- k. 31, deklaracja długu z dnia 27.01.2017r - k. 32, deklaracja długu z dnia 14.02.2017 r - k. 33, deklaracja długu z dnia 04.05.2017 r - k. 34, deklaracja długu z dnia 05.09.2017 r - k. 35, pismo Naczelnika - k. 36,

protokół z zeznań świadka T. M. nagranie rozprawy z dnia 6 grudnia 2018 r., protokół z stron nagranie rozprawy z dnia 6 grudnia 2018 r.)

Dnia 26 października 2016 roku zwołano Nadzwyczajne Zgromadzenie Wspólników (...) na którym to, podjęto uchwały w sprawie: odwołania D. M. (1) z funkcji Prezesa Zarządu, powołania nowego Prezesa Zarządu B. G. oraz wyrażenia zgody na zbycie udziałów spółki, ww. uchwały zostały podpisane przez wszystkich wspólników.

Na zgromadzeniu podjęto uchwałę nr (...) na mocy której Zgromadzenie wspólników wyraziło zgodę na zbycie przez pozwanego na rzecz T. M. udziałów w ilości i po cenie według własnego uznania.

(dowód: uchwała nr (...) – k. 309, uchwała nr (...) k. 309, uchwała 3/2017- k. 310, protokół z zeznań świadka G. B. - k. 201-202, protokół k. 308-320, protokół z zeznań świadka T. M. nagranie rozprawy z dnia 6 grudnia 2018 r., protokół z stron nagranie rozprawy z dnia 6 grudnia 2018 r.)

Pozwany 20 kwietnia 2018 roku złożył pismo do Zarządu (...) w odpowiedzi na zaproszenia do udziału w Zgromadzeniu Zwyczajnym wskazując, iż nie jest zainteresowany podnoszeniem kapitału zakładowego a co za tym idzie udziałem w Zgromadzeniu, gdyż nie leży to w jego interesie. Podkreślił jednocześnie, że weźmie udział w każdym innym zgromadzeniu, które nie będzie miało na celu zwiększenie kapitału. Ponadto podtrzymał swoją ofertę odsprzedaży udziałów, pozostałym wspólnikom, za cenę 630,00 zł za jeden udział.

(dowód: pismo do zarządu (...) k. 143, protokół z zeznań świadka T. M. nagranie rozprawy z dnia 6 grudnia 2018 r., protokół z stron nagranie rozprawy z dnia 6 grudnia 2018 r.)

W dniu 26 kwietnia 2018 r. odbyło się Zwyczajne Zgromadzenie Wspólników Spółki (...). Przedmiotem obrad miały być m. in. kwestie związane z podwyższeniem kapitału zakładowego i wniesieniem dopłat. Wobec niestawiennictwa pozwanego zgromadzenie nie było zdolne do podejmowania wiążących uchwał.

(dowód - akt notarialny k. 77-80, protokół z zeznań świadka T. M. nagranie rozprawy z dnia 6 grudnia 2018 r., protokół z stron nagranie rozprawy z dnia 6 grudnia 2018 r.)

Ze sprawozdania przedmiotowej spółki wynika, iż w okresie od 01 stycznia 2017 roku do 31 grudnia 2017 roku przychód netto wyniósł 5.410.728,09 z, środki trwałe w kwocie 6 078 396,73 zł.

(dowód: sprawozdanie finansowe – k. 57-76)

Sąd dopuścił dowód z opinii biegłego, sporządzonej dnia 28 marca 2019 roku, na okoliczność ustalenia rzeczywistej wartości udziałów pozwanego w dniu doręczenia pozwu.

Biegła sądowa D. Ź. wskazała, iż wartość udziałów D. M. (1) w spółce (...), ustalona metodą wartości aktywów netto, na dzień 5 września 2018 r. była ujemna i wynosiła (minus) 506.913,41 zł.

(dowód: opinia biegłego – k. 232-288)

Dnia 13 maja 2019 roku podpisano umowę zbycia udziałów przedmiotowej spółki pomiędzy D. M. (1) a T. M., na mocy tejże umowy na nabywcę przeszły wszystkie udziały zbywcy tj. 252 , za łączną cenę 252,00 zł czyli 1 zł za jeden udział.

Umowę zawarto w oparciu o zgodę wyrażoną na zgromadzeniu w dniu 26 października 2017 r.

(dowód: umowa zbycia – k. 311-312, poświadczenie notarialne – k. 313)

Pismem z dnia 23 maja 2019 roku powodowie podnieśli, iż umowa zbycia udziałów z dnia 13 maja 2019 została zawarta z naruszeniem postanowień spółki oraz przepisów kodeksu spółek handlowych. Zaproponowali odkupienie udziałów po cenie nominalnej 50,00 zł za jeden, jednocześnie unieważnienie umowy z ww. dnia.

(dowód: pismo powodów z dnia 23.05.2019 r – k. 314)

Powyższy stan faktyczny Sąd ustalił w oparciu o złożone i wskazane powyżej dokumenty, zeznania świadka i stron, uznając zgromadzony w ten sposób materiał dowodowy za wystarczający, a przeprowadzone postępowanie dowodowe za pozwalające na wyjaśnienie i rozstrzygnięcie sprawy i nie wymagające uzupełnienia.

Sąd nie znalazł podstaw, by kwestionować wiarygodność treści dokumentów, nie dopatrywał się też żadnych okoliczności, które pozwoliłyby na podważenie ich wiarygodności i dlatego uwzględnił fakty z nich wynikające w całości.

Sąd dał wiarę zeznaniom przesłuchanych osób.

Sąd zważył, co następuje.

Powództwo nie zasługiwało na uwzględnienie.

Na wstępie przypomnieć trzeba, że zgodnie z art. 266 § 1 k.s.h. z ważnych przyczyn dotyczących danego wspólnika sąd może orzec jego wyłączenie ze spółki na żądanie wszystkich pozostałych wspólników, jeżeli udziały wspólników żądających wyłączenia stanowią więcej niż połowę kapitału zakładowego.

Warunkiem więc skutecznego wytoczenia powództwa z omawianego przepisu jest to aby powodami byli wszyscy pozostali wspólnicy spółki posiadający udziały, które stanowią więcej niż połowę kapitału zakładowego.

W niniejszej sprawie pozwany posiada 252 udziały na 840 udziały w spółce a powodowie mają łącznie 588 udziałów.

Wskazany warunek został więc spełniony.

Dalej wskazać należy, że zgodnie z przywołanym wyżej przepisem wyłączenie wspólnika może nastąpić jedynie z ważnych przyczyn dotyczących danego wspólnika.

Wyłączenie wspólnika w rozumieniu art. 266 § 1 k.s.h. jest szczególną, uregulowaną w prawie instytucją sądowego wyłączenia ze spółki z o.o. wspólnika z ważnych, leżących po stronie wspólnika przyczyn, które uniemożliwiają pozostałym wspólnikom kontynuację spółki z danym wspólnikiem. Instytucja z art. 266 k.s.h. ma na celu umożliwienie sprawnego funkcjonowania spółki, w której wewnętrzne animozje wspólników paraliżują działalność spółki i przez to zagrażają jej dalszej egzystencji (Wyrok Sądu Apelacyjnego w Warszawie z dnia 8 marca 2017 r. I ACa 2216/15, LEX nr 2317775).

Ważną przyczyną, o której mowa w art. 266 § 1 k.s.h., jest taka okoliczność, która pozwala na konkluzję, że działalność spółki w dotychczasowym składzie personalnym będzie wysoce utrudniona czy wręcz niemożliwa. Nie uzasadniają więc żądania wyłączenia przyczyny błahe, nieistotne, wynikające z drobnych sprzeczek czy niechęci między udziałowcami, a nawet poważniejsze różnice zdań co do funkcjonowania spółki niedezorganizujące jednak jej działalności.

Generalną przyczyną uzasadniającą wyłączenie wspólników jest obiektywnie istniejąca niemożność dalszej z nim współpracy. Podkreśla się przy tym, że sąd powinien jednak badać, czy powództwo o wyłączenie wspólnika oraz przytoczone na jego poparcie „ważne przyczyny” nie są aby pretekstem do pozbycia się niewygodnej osoby ze spółki (Wyrok Sądu Apelacyjnego w Gdańsku z dnia 17 grudnia 2015 r. V ACa 455/15, LEX nr 2017752).

W przypadku wyłączenia wspólnika muszą wystąpić ważne powody. Nie muszą one wiązać się zawsze z winą wspólnika. Do przykładowych zaliczyć można: działanie ma szkodę spółki, niewykonywanie przez wspólnika uchwał, podejmowanie działań konkurencyjnych, nadużywanie prawa indywidualnej kontroli, naruszenie zasad lojalności wobec spółki, brak współdziałania przy podejmowaniu uchwał, choroba, wyjazd za granicę itp. (zob. szerzej M. Wach-Pawliczak, Wyłączenie wspólnika ze spółki z ograniczoną odpowiedzialnością, Warszawa 2016, s. 59 i n.). Jak słusznie

przyjął więc Sąd Apelacyjny we Wrocławiu w wyroku z dnia 17 lipca 2014 r. (VI ACa 1604/13, LEX nr 1649340), niekorzystanie przez wspólnika z prawa do udziału w zgromadzeniach wspólników w sytuacji, gdy jego nieobecność skutkuje niemożnością podjęcia jakichkolwiek uchwał, paraliżuje działalność spółki, a co za tym idzie - stanowi ważną przyczynę wyłączenia go z tej spółki. Jednakże ważne przyczyny uzasadniające żądanie wyłączenia wspólnika nie ograniczają się jedynie do takich, które uniemożliwiają funkcjonowanie organów spółki. Rolą sądu jest dokonanie ad casum materialnoprawnej oceny twierdzeń powoda w świetle tego przepisu (tak słusznie SA w Szczecinie w wyroku z dnia 13 kwietnia 2016 r., I ACa 51/16, LEX nr 2076782 w : A. Kidyba. Komentarz aktualizowany do art. 266 k.s.h.).

Jak z powyższego wynika oceniając czy zachodzą przesłanki do wyłączenia wspólnika ze spółki musi Sąd zidentyfikować przyczyny, które będzie można uznać za "ważne" w rozumieniu omawianego przepisu.

W niniejszej sprawie wyniki postępowania dowodowego powodują, że istnieją poważne wątpliwości co do zaistnienia ważnych powodów do wyłączenia wspólnika, a czy powództwo nie zmierza jedynie do jego wyeliminowania z udziału w zyskach.

Słusznie wskazuje tutaj pozwany na to, że powodowie jako podstawę wyłączenia wspólnika wskazywali fakt braku jego współpracy w procesie podwyższenia kapitału zakładowego spółki, zaś z aktualnego odpisu z KRS dotyczącego spółki wynika, że mimo udzielenia powodom niemal rok temu zabezpieczenia dotąd nie dokonali oni tego podwyższenia. Stawia to pod znakiem zapytania intencje powodów.

Co istotne nie wykazali powodowie aby poza tą jedną okolicznością istniały jeszcze jakieś inne ważne przyczyny wyłączenia wspólnika ze spółki.

Powoduje to, że w ocenie Sądu w niniejszej sprawie powodowie nie wykazali istnienia owych ważnych przyczyn.

Niezależnie jednak od tego i przede wszystkim, powództwo podlega oddaleniu na skutek utraty przez pozwanego w toku sporu legitymacji biernej w niniejszej sprawie.

Bezsporne jest, że pozwany w toku procesu zawarł umowę sprzedaży udziałów.

W pierwszej kolejności wskazać tutaj należy, iż w ocenie Sądu przepis art. 192 pkt 3 k.p.c. nie znajduje zastosowania w niniejszej sprawie ze względu na charakter postępowania o wyłączenie wspólnika. Specyfika tego postępowania powoduje, że po zbyciu udziałów pozwany traci legitymację bierną do występowania w sprawie.

Cel postępowania zostaje w znacznym stopniu osiągnięty.

Trudno też odnosić przyczyny wyłączenia wspólnika dotyczące pozwanego do nabywcy udziałów.

Oceniając ważność umowy zbycia udziałów przez pozwanego, Sąd nie dopatrył się żadnych powodów dla których tę ważność można by podważyć.

Bez wątpienia pozwany działał tutaj na podstawie uchwały zgromadzenie wspólników wyrażającej zgodę na sprzedaż dowolnej liczby udziałów, po dowolnej cenie, wskazanej w uchwale osobie.

Bezspornie uchwała została podjęta w terminie zapewniającym realizację uprawnień w z § 9 umowy, sama zaś konstrukcja tego zapisu umowy uzasadnia tezę, że hierarchia ograniczeń przewidzianych dla skutecznego zbycia udziałów na pierwszym miejscu stawia podjęcie uchwały wyrażającej zgodę na zbycie udziałów i w zasadzie podjęcie uchwały wskazującej nabywcę eliminuje pozostałe ograniczenia.

Niezależnie jednak od tego podnieść trzeba, że ewentualne uprawnienie wspólników do pierwszeństwa nabycia udziałów nie powoduje nieważności umowy zbycia udziałów.

Zgodnie z treścią art. 59 k.c. w razie zawarcia umowy, której wykonanie czyni całkowicie lub częściowo niemożliwym zadośćuczynienie roszczeniu osoby trzeciej, osoba ta może żądać uznania umowy za bezskuteczną w stosunku do niej, jeżeli strony wiedziały o jej roszczeniu albo jeżeli umowa była nieodpłatna.

Zatem jeżeli wspólnik spółki z o.o. zobowiązany z prawa pierwszeństwa zawarł umowę sprzedaży udziałów, nie uzależniając jej ważności od tego czy inny uprawniony wspólnik skorzysta z przysługującego mu prawa pierwszeństwa, to prawomocne orzeczenie sądu oparte na art. 59 k.c. może pozbawić tę umowę skuteczności w takim zakresie, w jakim uniemożliwiła ona wykonanie tego prawa.

Dlatego stoi Sąd na stanowisku, że umowa zbycia udziałów przez pozwanego była ważna a jej ewentualna bezskuteczność wobec poszczególnych wspólników pozostaje bez wpływu na przedmiot rozstrzygnięcia.

Podkreślić zaś należy, że legitymacja procesowa oznacza materialnoprawne uprawnienie strony procesowej do występowania w konkretnym procesie. Musi ona istnieć zarówno po stronie powodowej jak i pozwanej. Legitymacja procesowa wynika ze stosunku prawnego łączącego strony procesu. Oznacza ona uprawnienie powoda do zgłoszenia konkretnego żądania (legitymacja czynna) i obowiązek pozwanego do spełnienia owego żądania (legitymacja bierna). Legitymacja procesowa stanowi przesłankę materialnoprawną która podlega badaniu przez Sąd w momencie orzekania co do istoty sprawy, toteż zarówno brak legitymacji czynnej jak i biernej prowadzi do oddalenia powództwa.

W niniejszej sprawie pozwany utracił legitymacje bierną do występowania w charakterze pozwanego stąd oddalenie powództwa i stosowne do tego orzeczenie o kosztach.

Orzeczenie o kosztach procesu oparto o treść art. 102 k.p.c.

Zgodnie z tym przepisem w wypadkach szczególnie uzasadnionych sąd może zasądzić od strony przegrywającej tylko część kosztów albo nie obciążać jej w ogóle kosztami.

Przypomnieć należy, że unormowanie owo ze względów słusznościowych daje sądom swobodę przy rozstrzyganiu o zwrocie kosztów procesu, gdy stosowanie zasady odpowiedzialności za wynik procesu wyrażonej w art. 98 k.p.c. nie można pogodzić z zasadami słuszności.

Kodeks nie określa bliżej pojęcia „wypadki szczególnie uzasadnione” pozostawiając rozwiązanie tego zagadnienia praktyce sądowej.

Zastosowanie przez Sąd art. 102 k.p.c. powinno być oceniane w całokształcie okoliczności, które uzasadniałyby odstępstwo od podstawowych zasad decydujących o rozstrzygnięciu w przedmiocie kosztów. Do kręgu okoliczności branych pod uwagę przez sąd przy ocenie przesłanek z art. 102 k.p.c. należą zarówno fakty związane z samym przebiegiem procesu, jak i będące „na zewnątrz” procesu.

W ocenie Sądu fakt utraty przez pozwanego legitymacji procesowej na skutek własnych działań podjętych na podstawie uchwały Zgromadzenia Wspólników podjętej jeszcze przed wytoczeniem procesu może być uznany za ów „wypadek szczególnie uzasadniony” z art. 102 k.p.c. Uzasadnia to odstąpienie od obciążania powodów kosztami procesu poniesionymi przez pozwanego mimo przegrania przez nich sporu.

SSO Leszek Guza